BELEIDSPROGRAM

Nieuw toe te voegen hoofdstuk: EMANCIPATIE

Indieners: N.Andriessen e.a.

ONTWERP MOTIE

De algemene ledenvergadering van D'66 op 12 maart 1977 bijeen in gebouw Tivoli te Utrecht,

Overwegende dat in het ontwerp-beleidsprogramma 1977-1981 een apart hoofdstuk gewijd aan het emancipatiebeleid ontbreekt,

Overwegende dat het belang van het emancipatieproces een hoofdstuk hieraan gewijd rechtvaardigd,

BESLUIT, mede gezien de op de algemene ledenvergadering van 6 november 1976 aangenomen motie Andriessen, tot opneming in deel 3, onderdelen van beleid, van het ontwerp-beleidsprogramma van het volgende emancipatie-hoofdstuk:

EMANCIPATIE

Emandipatie is een maatschappelijk veranderings- en bewustwordingsproces dat voortvloeit uit fundamentele veranderingen in samenleef- en samenwerkverbanden. Besturing van dit proces moet tenslotte mede leiden tot een optimale eigen ontplooiing van man en vrouw.
De mechanisering en automatisering, de verandrde woonsituaties, de geboortebeperkende mogelijkheden, de verkorting van het totaal aantal arbeidsuren in woning en werk, het opleidingsnivo en vele andere factoren hebben de ruimte gemaakt voor een nieuwe maatschappelijke situatie. D'66 wenst juist hier vernieuwingen te concretiseren o.a. door andere ontplooiingsmogelijkheden en rol- en taakverdelingen voor man en vrouw.
De rol van de overheid in het emancipatieproces moet beperkt blijven maar is niettemin van cruciaal belang: de overheid zal door een veelheid van maatregelen een voorbeeldfunctie moeten vervullen, maatregelen die het emancipatieproces bevorderen en maatregelen die remmende factoren moeten bestrijden.
Aangezien het emancipatieproces de gehele maatschappij aangaat, is D'66 van mening dat zoveel mogelijk de te nemen maatregelen betrekking zullen moeten hebben op de emancipatie van de vrouw en de man. Alleen onevenwichtige ontwikkelingen in het verleden en factoren die onvrijheden van de man of de vrouw meer in het bijzonder in de hand hebben gewerkt, zullen specifiek op een van beide sexen gerichte maatregelen kunnen rechtvaardigen. Zo zullen, doordat de positie van de vrouw ten opzichte van haar emancipatiemogelijkheden aanzienlijk ongunstiger zijn, die overheidsmaatregelen die meer in het bijzonder op de emancipatie van de vrouw gericht zijn vooralsnog een grotere prioriteit hebben dan maatregelen betreffende de emancipatie van de man.
Naast algemeen emancipatoire maatregelen die de gefixeerde rol- en taakverdeling tussen man en vrouw moeten wegnemen, zullen voor de vrouw te nemen maatregelen gericht zijn op het wegnemen van direct en indirect discriminerende verschijnselen. De voor de man te nemen maatregelen zullen gericht zijn op de vergroting van de participatie in de persoonlijke levenssfeer en op een grotere vrijheid ten opzichte van de prestatiedwang, die de maatschappij hem opdringt.

ENKELE CONCRETE BELEIDSVOORNEMENS

- D'66 rekent het emancipatiebeleid tot een van haar prioriteiten waardoor dit onderdeel van het beleid opgenomen wordt in het kontinu proces van afweging van kosten en baten bij de bepaling van het totale beleid.
- D'66 wil alle overheidsmaatregelen, die direct of indirect het huwelijk als enige samenleef-vorm bevoordelen, ombuigen naar maatregelen die de individuele keuzevrijheid van de leefvormen zoveel mogelijk onverlet laat. Met name wordt hierbij gedacht aan overheidsmaatregelen op het gebied van

de sociale- en fiscale wetgeving en aan het woningbeleid.

- De mogelijkheden voor deeltijd-arbeid zullen sterk gestimuleerd worden, deels door het eigen overheidsbeleid met betrekking tot haar ambtenaren werknemers, deels door opneming van dit streven in de algemene werkgelegenheidspolitiek.

- Onderzoek naar knelpunten met betrekking tot de emancipatie zal gestimuleerd en waar nodig opgezet worden. Met name zal gestreefd worden naar centralisatie van dit onderzoek en zullen adviescolleges uitbreiding behoeven.

- Emancipatievoorlichting moet een belangrijke plaats krijgen op scholen en bij instellingen waar leerkrachten worden opgeleid. Beroeps- en opleidingsvoorlichtin g mag niet op geijkte rol- en taakverdeling gericht zijn.

- De ontplooiingsmogelijkheden van vele ouders zijn gebaat bij de beschikbaarheid van kinderopvangverblijven. D'66 zal streven naar een vergroting van deze opvangmogelijkheden, waarbij het belang van het jonge kind voorpp moet blijven staan. Discriminatie tussen wêrkende en niet-werkende ouders moet hierbij voorkomen worden.

- Een hoge prioriteit zal gegeven worden aan de totstandkoming van de antidiscriminatie-wet.

- Gepleit zal worden voor de totstandkoming van een vaste kamerkommissie voor emancipatie-aangelegenheden en - na advies van de daartoe geëigende adviescolleges - voor de totstandkoming van een staatssecretariaat voor emancipatie-aangelegenheden.

en gaat over tot de orde van de dag.

N.A.M. 11

VERKIEZINGSPROGRAMMA

Zie V.P. 7

Indieners: J.Smit-Alberts e.a.

Paragraaf <u>Emancipatie:</u>

1. weglaten in 1e alinea de zin: "besturing t/m vrouw".

   Toelichting: besturing veronderstelde een grotere mate van beheersing van het proces dan mogelijk is.

2. van de 3e alinea(de rol van de overheid etc.) vervangen: "moet beperkt blijven maar is niettemin" door "is".

   Toelichting: zo beperkt is de rol van de overheid niet.

3. Toevoegen na de laatste alinea van "enkele concrete beleidsvoornemens"

   Voorgesteld wordt, dat de regering jaarslijks aan het parlement een overzicht verstrekt, wat wel en niet bereikt is op emancipatiegebied.

M O T I E

De Algemene Ledenvergadering van D'66 bijeen te Utrecht op 12 maart 1977:

overwegende, dat het wenselijk is dat de herleving van de partij gepaard gaat met het opnieuw functioneren van alle organen binnen de partij,
overwegende, dat een verbeterde interne communicatie tussen de diverse organen de democratische structuur van de partij ten goede zal komen,
overwegende, dat in de Statuten bij artikel 21 en in het Huishoudelijk Reglement bij de artikelen 77 tot en met 83 de samenstelling en werking van de Adviesraad is geregeld,
overwegende, dat de Adviesraad bij de herleving van de partij een belangrijke rol dient te spelen, mede omdat er een grote afstand bestaat tussen de ALV enerzijds en het Hoofdbestuur en de Kamerfracties anderzijds,
overwegende bovendien, dat de, na 25 mei 1977 met betrekking tot de kabinetsformatie te nemen beslissingen van zodanig belang zijn, dat het wenselijk is zoveel mogelijk leden te horen en dat het eventueel spoedeisende karakter van die beslissingen zich niet verdraagt met het telkenmale bijeenroepen van een ALV ;
BESLUIT het hoofdbestuur op te dragen de Adviesraad zo spoedig mogelijk operationeel te maken,
besluit voorts het Hoofdbestuur dispensatie te verlenen voor wat betreft de datum van vaststelling der verdeelsleutel en
besluit tenslotte, dat het wenselijk is dat gedurende de kabinetsformatie het advies van de Adviesraad ingewonnen zal worden;

en gaat over tot de orde van de dag.

Jacob Kohnstamm e.a.

TOELICHTING OP DE MOTIE KOHNSTAMM C.S.

I ,Omdat wij er - misschien ten onrechte - van uitgaan, dat niet alle leden de beschikking hebben over Statuten en Huishoudelijk Reglement, vooroorloven wij ons allereerst een kort exposé te geven over bevoegdheden, totstandkokoming en functionneren van de Adviesraad (AVR).

"De AVR is een bijeenkomst van regionaal gekozen leden, die adviserende uitspraken kan doen over vraagstukken van landelijke politieke en organisatorische aard. Deze uitspraken zijn gericht aan de Eerste en Tweede Kamerfrakties en Hoofdbestuur. Bovendien kan de AVR besluiten het HB op te dragen een ALV bijeen te roepen.
De AVR bestaat uit 50 leden, gekozen tijdens Algemene Regio Vergaderingen (ARV), Elke regio kiest één lid van de AVR. De overige leden van de AVR worden eveneens door de regio gekozen, zodanig dat het aantal van de overige leden dat een regio mag kiezen evenredig is met het aantal leden van die regio. Hiertoe is het HB verplicht in de maand januari een verdeelsleutel vast te stellen.
Tenslotte is voor het functioneren van de AVR van belang, dat een A R te allen tijde de gekozen AVR-leden met een motie van wantrouwen kan confronteren, waarbij de AVR-leden onmiddelijk dienen af te treden.

II Gezien de sterke groei van de partij sinds het november-1976-congres is er sprake van een behoorlijke vernieuwing van het ledenbestand. Aangezien de partij vóór het november-congres een dusdanige omvang had, dat er haast gesproken kon worden van een situatie, waarin men elkaar kende c.q. regelmatig sprak, was het activeren van een AVR van ondergeschikt belang.
Thans is deze situatie ingrijpend gewijzigd.
Binnen een vereniging van ruim 4000 leden loopt de interne communicatie wat moeilijker. De AVR is een van de mogelijkheden om deze communicatie-

problemen op te lossen. Omdat de AVR-leden verantwoording verschuldigd zijn t.a.v. de ARV garandeert dit orgaan een regelmatige en gecontroleerde gedachtenwisseling tussen de leden enerzijds en de Kamerfracties en HB anderzijds.
Uiteraard blijft hierbij de ALV het hoogste orgaan binnen de partij.
Alle moeilijkheden die wij ons kunnen voorstellen bij de totstandkoming van de AVR (vaststelling verdeelsleutel - nog niet allemaal optimaal functionerende regio's - verkiezingsprocedures tijdens ARV's), lijken ons niet op te wegen tegen het belang van het onderhavige besluit; te weten: Het HB op te dragen de AVR zo spoedig mogelijk operationeel te maken.

N.A.M. 22

M O T I E

DE LEDEN VAN D'66 IN ALGEMENE VERGADERING BIJEEN OP 12 MAART 1977

zijn van mening dat een verkiezingsprogramma voor iedereen duidelijk leesbaar moet zijn;

stellen voor het nu vastgesteld verkiezingsprogramma - waar nodig - in eenvoudiger taal en zinsbouw te herschrijven voor dat tot publikatie wordt overgegaan.

Indieners: R.P. van Baaren e.a.